

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.5.24.
COM(2011) 289 végleges

2011/0136 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SEC(2011) 615 végleges}

{SEC(2011) 616 végleges}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

Ahhoz, hogy szerzői jogi oltalom alatt álló műveket nyilvánosan hozzáférhetővé lehessen tenni online digitális könyvtárakban, előzetes engedélyre van szükség. Ha az adott szerzőijog-tulajdonos személye vagy holléte ismeretlen, a szóban forgó műalkotások árva műnek minősülnek. Következésképpen a művek internetes közzétételéhez szükséges engedélyt nem lehet beszerezni. Azok a könyvtárak és más intézmények, amelyek előzetes engedély nélkül tesznek közzé műveket az interneten, a szerzői jogok megsértését kockáztatják.

E javaslatnak az a fő célja, hogy olyan jogi keretet alakítson ki, amely jogszerű, határokon átnyúló hozzáférést biztosít a javaslatban említett különféle intézmények által működtetett digitális könyvtárakban és archívumokban fellelhető árva művekhez, amennyiben a szóban forgó intézmények e műveket közérdekű feladataik ellátása érdekében használják fel. Az érintett művek körébe tartoznak a könyv, folyóirat, hírlap vagy egyéb írásmű formájában megjelent művek – beleértve az azokba beágyazott műalkotásokat is –, a mozgóképörökség-védelmi intézmények gyűjteményeiben található audiovizuális és filmművészeti alkotások, valamint a közszolgálati műsorszolgáltatók állományában őrzött, e műsorszolgáltatók által előállított hangzó, audiovizuális és filmművészeti alkotások. A közszolgálati műsorszolgáltatók állományait illetően, tekintettel e műsorszolgáltatók abból eredő különös helyzetére, hogy elő is állítanak műveket, az árva művek jelenségének visszaszorítása érdekében a javaslat hatálya alá tartozó művek körét időben be kell határolni.

Ezt a célt az árva művek jogi helyzetének kölcsönös elismerésére szolgáló rendszer hivatott elérni. Mielőtt egy műalkotást árva műnek minősíthetnének, a könyvtárak, oktatási létesítmények, múzeumok, archívumok, mozgóképörökség-védelmi intézmények és közszolgálati műsorszolgáltatók kötelesek az irányelvjavaslatban foglalt követelményeknek megfelelő, gondos jogtulajdonos-keresést folytatni a mű első kiadása szerinti tagállamban. Amennyiben a gondos keresés árva művé minősítéssel zárul, az adott műalkotást az egész Európai Unióban árva műnek kell tekinteni, miáltal elkerülhető a gondos keresés többszöri lefolytatása. Ennek alapján lehetőség nyílik arra, hogy az árva műveket művelődési és oktatási célokra előzetes engedély nélkül online módon hozzáférhetővé tegyék, hacsak a mű jogtulajdonosa meg nem szünteti az árvamű-állapotot.

Ez a kezdeményezés a Bizottságnak a kulturális anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetőségéről, valamint a digitális megőrzésről szóló 2006. évi ajánlására¹ épül. Az ajánlás ellenére csupán maroknyi tagállam fogadott el szabályozást az árva művek tárgyában. A csekély számú meglévő nemzeti megoldás csupán részlegesnek mondható, mivel esetükben az online hozzáférés az adott ország területén lakó polgárookra korlátozódik.

Az árva művek határokon átnyúló digitalizálásának és terjesztésének a belső piacon való megkönnyítésére irányuló jogi keret kialakítása az Európa 2020 stratégia² részét képező európai digitális menetrend³ kulcsintézkedései között is szerepel.

¹ A Bizottság 2006/585/EK ajánlása (2006. augusztus 24.) a kulturális anyagok digitalizálásáról és online hozzáférhetőségéről, valamint a digitális megőrzésről (HL L 236., 2006.8.31., 28–30. o.).

² Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája.
http://ec.europa.eu/europe2020/index_hu.htm

2. AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK EREDMÉNYEI ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK

• Konzultáció az érdekelttel

2006-ban megalakult a digitális könyvtárakkal foglalkozó magas szintű szakértői csoport, amely a kulturális anyagok – köztük az árva művek – digitalizálásában és online hozzáférhetővé tételében érintett felekből áll⁴. A csoport végleges jelentést fogadott el a digitális tárolásról, az árva művekről és a már nem beszerezhető művekről⁵. A könyvtárak, az archívumok és a jogtulajdonosok képviselői egyetértési nyilatkozatot⁶ írtak alá az árva művek esetében végzendő gondos jogtulajdonos-keresésről.

A „Szerzői jog a tudásalapú gazdaságban” című, 2008-ban elfogadott zöld könyvben⁷ a Bizottság egyebek mellett arról kérte az érdekelték véleményét, hogy az árva művekkel kapcsolatban szükség van-e további intézkedésekre⁸. A Bizottság ennek nyomán 2009. október 19-én „Szerzői jog a tudásalapú gazdaságban” címmel közleményt⁹ fogadott el, melyben bejelentette, hogy hatásvizsgálatban fogja elemezni, miképpen rendezhető az árva művek kérdése az Európai Unióban.

A Bizottság 2009. október 29-én közmeghallgatást tartott, melyen valamennyi érdekelt fél kifejtette álláspontját az árva művekről. A svéd elnökség és az Európai Parlament 2009. november 10-én közös meghallgatást szervezett az árva művekről és látássérülteknek a műalkotásokhoz való hozzáféréséről.

2009 és 2010 folyamán a Bizottság szolgálatai számos érdekelttel folytattak kétoldalú megbeszéléseket a fontos kérdések részletesebb megvitatása érdekében.

• Hatásvizsgálat

A hatásvizsgálat hat lehetőséget vizsgált meg: (1) nem történik semmi, (2) a szerzői jog alóli kötelező kivétel, (3) kiterjesztett közös engedélyezés, (4) közös jogkezelő szervezetek által árva művekre kiadott külön engedély, (5) állami szerv által árva művekre kiadott külön engedély, illetve (6) az árva művekre vonatkozó nemzeti megoldások kölcsönös elfogadása.

Az 1. lehetőség kivételével valamennyi lehetőség arra a feltevésre épül, hogy olyan irányelv kerül elfogadásra, amely minden tagállam számára előírja az árva művekre vonatkozó különös szabályozásnak meghatározott időn belüli életbe léptetését. A 3. lehetőség kivételével minden szakpolitikai lehetőség arra a feltevésre épül, hogy gondos jogtulajdonos-keresésre van szükség, mielőtt egy árva művet elérhetővé tennének valamely online digitális könyvtárban.

³ Az európai digitális menetrend – COM(2010) 245.

⁴ A Bizottság határozata (2006. február 27.) digitális könyvtárakkal foglalkozó magas szintű szakértői csoport létrehozásáról (HL L 63, 2006.3.4., 25–27.). A csoportot azután a 2009. március 25-i bizottsági határozattal (HL 82., 2009.3.28., 9–11. o.) megújították.

⁵ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/experts/hleg/index_en.htm

⁶ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/doc/hleg/orphan/guidelines.pdf

⁷ COM(2008) 466.

⁸ A konzultációra adott válaszok a http://circa.europa.eu/Public/irc/markt/markt_consultations/library?l=/copyright_neighbouring_consultation_copyright&vm=detailed&sb=Title címen érhetőek el. A válaszok elemzését lásd a melléklet 1. és 2. fejezetében.

⁹ COM(2009) 532.

A kötelező kivétel (2. lehetőség) segítségével elkerülhető lenne a szerzői felhasználási engedély megszerzése, ugyanakkor fennmaradna az előzetes gondos jogtulajdonos-keresés. Ugyanakkor ez az opció – mivel nincs harmadik fél, aki tanúsítaná a gondos keresést – kisebb jogbiztonságot nyújt.

A 3. lehetőség, vagyis a kiterjesztett közös engedélyezés modellje szerint, amennyiben egy közös jogkezelő szervezet engedélyezi valamely könyvtárnak, hogy az könyveket bocsásson rendelkezésre a weboldalán, ez az engedély – törvényi vélelem alapján – az adott kategóriába tartozó valamennyi műre (például könyvre, filmre) érvényes, beleértve az árva műveket is. A közös jogkezelő szervezet tekintendő e „kívülálló” képviselőjének, függetlenül attól, hogy végzett-e gondos keresést a szerző kilétének vagy hollétének megállapítására. A gondos keresés hiánya folytán nincs lehetőség az árva művek jogi helyzetének kölcsönös elismerésén alapuló megközelítés alkalmazására. A kiterjesztett közös engedély ráadásul rendszerint csak azon ország területén érvényes, ahol a törvényi vélelem fennáll.

Az árva művekre vonatkozó külön engedély (4. lehetőség) nagyfokú jogbiztonságot nyújt a könyvtáraknak és más kedvezményezetteknek a felbukkanó jogtulajdonosok kártérítési igényeivel szemben. E megoldás szerint egyaránt szükség van a gondos keresésre – miáltal a műalkotás az engedély kiadása előtt árva művé nyilvánítható – és az árva művek felhasználásának engedélyezésére vonatkozó külön szabályozásra.

Az árva művekre vonatkozó állami engedély (5. lehetőség) a gondos jogtulajdonos-keresés állami tanúsítását jelenti, így nagyfokú jogbiztonságot nyújt a digitális könyvtáraknak. E jogbiztonságnak azonban igazgatási teher formájában kell megfizetni az árát. Ezért e rendszer korábbi verziói csak korlátozott hatást gyakoroltak, és nem kerültek alkalmazásra nagyszabású digitáliskönyvtár-projektek kapcsán.

Az árvamű-állapot kölcsönös elismerésén alapuló megoldás (6. lehetőség) a könyvtáraknak és más kedvezményezetteknek jogbiztonságot nyújt egy adott műalkotás „árvaságát” illetően. A kölcsönös elismerés biztosítja, hogy amennyiben egy digitális könyvtár árva művet őriz, ez utóbbi Európa-szerte hozzáférhető legyen a polgárok számára.

3. A JAVASLAT JOGI ELEMEI

- **A javaslat összefoglalása**

A javaslat tárgya a gondos jogtulajdonos-keresés: ennek révén egy adott műalkotásról megállapítható, hogy árva mű-e, és ha igen, ennek megállapítása után jogszerűvé tehető, hogy a művet – bizonyos feltételekkel és célokra – online módon hozzáférhetővé tegyék a nyilvánosság számára. A javaslat ezenkívül egyértelműsíti a kiterjesztett közös engedélyezésnek a potenciálisan árva művekre való alkalmazhatóságát is.

- **Jogalap**

Az EUMSZ 114. cikke.

- **A szubszidiaritás elve**

Irányelv formáját öltő jogalkotási javaslatra van szükség, mivel az önkéntességen alapuló megközelítések – így különösen a 2006. augusztus 24-i 2006/585/EK bizottsági ajánlás – nem vezettek a kívánt eredményre. Az online könyvtárak árva műveire irányadó nemzeti

megközelítések összehangolás nélküli együttes fennállása továbbá megnehezíti, hogy egy könyvtár az Európai Unió valamennyi tagállamában hozzáférhetővé tegyen árva műveket¹⁰.

- **Az arányosság elve**

Mivel az árva művek problémája a digitális könyvtárak létrehozásának egyik fő akadály, a kívánt eredményt az árva művekhez való online hozzáférés egységes uniós keretszabályozása révén lehet a legkisebb beavatkozás árán elérni. Minden más megközelítés esetében jóval több igazgatási kiadást és engedélyezési infrastruktúrát kellene kizárólag az árva művekre szánni.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Javasolt aktus: irányelv.

A javaslat főbb rendelkezései

Az 1. cikk az irányelv hatályát és tárgykörét rögzíti, mely a nyilvános könyvtárakban, oktatási létesítményekben, múzeumokban és archívumokban, valamint a mozgóképörökség-védelmi intézményekben és a közszolgálati műsorszolgáltatóknál fellelhető különféle anyagokra terjed ki. A nyomtatási ágazatban a képi műalkotásokra, így a kiadott művekben foglalt fényképekre és illusztrációkra is kiterjed.

A 2. cikk meghatározza az árva mű fogalmát. Az árva mű fogalommeghatározása magában foglalja a gondos jogtulajdonos-keresés követelményét.

A 3. cikk kifejti, hogy a gondos jogtulajdonos-keresést hogyan kell az árva művek felhasználására jogosultaknak végrehajtaniuk. A 3. cikk továbbá egyértelművé teszi, hogy a gondos jogtulajdonos-keresést csak a mű első kiadása szerinti tagállamban kell lefolytatni.

A 4. cikk meghatározza a kölcsönös elismerés elvét: eszerint egy, a 3. cikkel összhangban elvégzett gondos keresés nyomán árvának minősített mű valamennyi tagállamban árva műnek tekintendő.

Az 5. cikk az árvamű-állapot megszüntethetőségéről szól.

A 6. cikk felsorolja, hogy az ott megnevezett kedvezményezettek az árva művek milyen felhasználásaira jogosultak (nevezetesen a műveknek a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételére a 2001/29/EK irányelv 3. cikke értelmében, valamint a művek többszörözésére, a 2001/29/EK irányelv 2. cikke értelmében, közérdekű feladataik céljára).

A 7. cikk megállapítja, hogy a tagállamok hogyan engedélyezhetnek – bizonyos feltételekkel – további felhasználási módokat.

4. KÖLTSÉGVETÉSI HATÁSOK

A javaslatnak nincsenek az Unió költségvetését érintő vonzatai.

¹⁰ Egyes tagállamokban, például Franciaországban a jogalkotási megoldás előkészítői egyértelműen kinyilvánították, hogy európai megoldásra van szükség – Conseil Supérieur de la Propriété Littéraire et Artistique *Commission sur les œuvres orphelines*, 19. o.

5. OPCIONÁLIS ELEMEEK

- **Európai Gazdasági Térség**

A javasolt aktus érinti az Európai Gazdasági Térséget, ezért arra is ki kell terjeszteni.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

az árva művek egyes megengedett felhasználási módjairól

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 49., 56. és 114. cikkére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezetének a nemzeti parlamentek számára való megküldését követően,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹¹,

rendes jogalkotási eljárás keretében,

mivel:

- (1) A könyvtárak, múzeumok, archívumok, oktatási létesítmények, mozgóképörökség-védelmi intézmények és közszolgálati műsorszolgáltatók gyűjteményeik, illetve állományaik nagyszabású digitalizálásába kezdtek az európai digitális könyvtárak létrehozása céljából. A tagállamok könyvtárai, múzeumai, archívumai, oktatási létesítményei, mozgóképörökség-védelmi intézményei és közszolgálati műsorszolgáltatói hozzájárulnak Európa kulturális örökségének megőrzéséhez és népszerűsítéséhez, ami fontos az európai digitális könyvtárak – köztük az Europeana – létrehozása szempontjából is. A nyomtatott anyagok tömeges digitalizálására szolgáló, valamint az adatkeresési és -indexelési technológiák növelik a könyvtárak gyűjteményeinek hasznosíthatóságát a kutatásban.
- (2) A tudásnak és az innovációnak a belső piacon belüli szabad mozgása fontos elem a Bizottság „Európa 2020: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája” című közleményében¹² ismertetett Európa 2020 stratégián belül, amelynek kiemelt kezdeményezései között szerepel az európai digitális menetrend kidolgozása.
- (3) A Bizottság által az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának címzett, „Az európai digitális

¹¹ HL C [...], [...], [...] o.

¹² COM(2010) 2020.

menetrend” című közlemény¹³ az európai digitális menetrend egyik kulcsintézkedéseként jelöli meg az olyan műalkotások digitalizálásának és terjesztésének megkönnyítésére irányuló jogi keret kialakítását, amelyeknek nincs ismert szerzője, vagy amelyek szerzője ismeretlen helyen tartózkodik.

- (4) A szerzőnek műve többszörözésére és nyilvánosságra hozatalára vonatkozó – az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel¹⁴ harmonizált – kizárólagos jogai következtében egy mű digitalizálásához vagy hozzáférhetővé tételéhez a szerző előzetes hozzájárulása szükséges.
- (5) Árva művek esetében a többszörözési vagy a nyilvánosságra hozatali cselekményekhez szükséges előzetes hozzájárulás nem szerezhető meg.
- (6) Az árva művek jogi helyzetének elismeréséről kialakult megközelítés tagállamonként eltérő volta hátráltathatja a belső piac működését, valamint az árva művek felhasználását és határokon átnyúló elérhetőségét. A megközelítések különbözősége a kulturális tartalmat magukban foglaló áruk és szolgáltatások szabad mozgásának korlátozását is eredményezheti. Ezért helyénvaló gondoskodni e jogi helyzet kölcsönös elismeréséről.
- (7) Így az árva művek jogi helyzetének és megengedett felhasználásainak meghatározása közös megközelítést igényel annak érdekében, hogy a belső piacon jogbiztonság uralkodjék az árva műveknek könyvtárak, múzeumok, oktatási létesítmények, archívumok, mozgóképörökség-védelmi intézmények és közszolgálati műsorszolgáltatók általi felhasználása tekintetében.
- (8) A közszolgálati műsorszolgáltatók állományában lévő és általuk előállított filmművészeti, hangzó és audiovizuális alkotások árva műveket is magukban foglalnak. Figyelemmel arra, hogy a műsorszolgáltatók annyiban különös szerepet töltenek be, hogy maguk is előállítanak hangzó és audiovizuális anyagokat, és hogy intézkedések elfogadására van szükség az árva művek jelenségének jövőbeli visszaszorítása érdekében, indokolt ezen irányelvnek a műsorszolgáltatók állományában lévő művek tekintetében történő alkalmazását időben behatárolni.
- (9) Ezen irányelv alkalmazásában indokolt a közszolgálati műsorszolgáltatók állományában lévő filmművészeti, hangzó és audiovizuális alkotásokat úgy értelmezni, hogy azok magukban foglalják az említett műsorszolgáltatók megbízásából, azok kizárólagos felhasználására készült műveket is.
- (10) A nagyméretű online könyvtárak létrehozása megkönnyíti az olyan elektronikus kereső- és feltárásezközök működését, amelyek a kutatók és a tudósok előtt új forrásokat nyitnak meg, és amelyek nélkül az érintettek kénytelenek volnának hagyományosabb, analóg keresési módszerekkel beérni.
- (11) A nemzetközi udvariasság elve alapján indokolt, hogy ez az irányelv csak az először valamelyik tagállamban közzétett vagy sugárzott művekre legyen alkalmazandó.

¹³ COM(2010) 245.

¹⁴ HL L 167., 2001.6.22., 10. o.

- (12) Indokolt, hogy egy műalkotás csak a szerző felkutatása érdekében a jóhiszeműségnek és az ésszerűségnek megfelelően végrehajtott gondos keresés után minősüljön árva műnek. A tagállamoknak indokolt lehetővé tenniük, hogy az említett gondos keresést az ebben az irányelvben említett szervezetek vagy más szervezetek hajtsák végre.
- (13) Indokolt e gondos jogtulajdonos-keresés vonatkozásában harmonizált megközelítésről rendelkezni a szerzői jog magas szintű védelmének biztosítására az Unióban. A gondos jogtulajdonos-keresésnek magában kell foglalnia a művek szerzői jogi helyzetéről információt szolgáltató, nyilvánosan hozzáférhető adatbázisokba való betekintést. Ezenkívül a többszöri, költséges digitalizálás elkerülésére a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy egy nyilvánosan hozzáférhető adatbázis nyilvántartsa az árva műveknek az ebben az irányelvben említett szervezetek általi felhasználását. A keresések eredményeiről és az árva művek felhasználásáról vezetett nyilvános adatbázisokat, amennyire csak lehetséges, úgy kell megtervezni és kialakítani, hogy összeurópai szinten összekapcsolhatók legyenek, és egyetlen belépési ponton keresztül nyújtsanak hozzáférést.
- (14) Egy árva műnek több szerzője is lehet, vagy magában foglalhat más műveket vagy védelem alatt álló teljesítményt. Indokolt, hogy ez az irányelv ne érintse az ismert vagy azonosított jogtulajdonosok jogait.
- (15) Az erőfeszítések megkettőzésének elkerülése érdekében indokolt, hogy a gondos jogtulajdonos-keresésre kizárólag abban a tagállamban kerüljön sor, ahol a művet először tették közzé vagy sugározták. Annak érdekében, hogy a többi tagállam megállapíthassa a műalkotásokról, hogy azokat egy másik tagállamban már árva műveknek minősítették-e, a tagállamoknak indokolt gondoskodniuk a területükön végrehajtott gondos jogtulajdonos-kereséseknek egy nyilvánosan hozzáférhető adatbázisban való nyilvántartásáról.
- (16) Helyénvaló úgy rendelkezni, hogy a műveikhez fűződő jogaikat érvényesíteni kívánó szerzők megszüntethessék az árvamű-állapotot.
- (17) A tanulás és a kultúra előmozdítása érdekében a tagállamoknak célszerű lehetővé tenniük, hogy a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak, oktatási létesítmények és múzeumok, valamint az archívumok, a mozgóképörökség-védelmi intézmények és a közszolgálati műsorszolgáltatók az árva műveket hozzáférhetővé tegyék és többszörözzék, feltéve, hogy ez a felhasználás közérdekű feladataik ellátását, és különösen a gyűjteményeikben meglévő művek művelődési és oktatási célú hozzáférhetővé tételét szolgálja. Indokolt, hogy ezen irányelv alkalmazásában azok a szervezetek minősüljenek mozgóképörökség-védelmi intézménynek, amelyeket a tagállamok a kulturális örökségük részét képező filmek összegyűjtésére, nyilvántartására, megőrzésére és helyreállítására jelölnek ki.
- (18) Az európai kulturális örökség digitalizálásának előmozdításában szerepet játszhatnak a szerződéses megállapodások, vagyis a könyvtárak, az oktatási létesítmények, a múzeumok, az archívumok és a mozgóképörökség-védelmi intézmények – az e rendelettel megengedett felhasználások céljából – kereskedelmi ügyfelekkel megállapodásokat köthetnek az árva művek digitalizálása és hozzáférhetővé tétele érdekében. E megállapodások keretében ezek az ügyfelek pénzügyi hozzájárulást nyújthatnak.

- (19) Annak előmozdítása érdekében, hogy az uniós polgárok hozzáférjenek Európa kulturális örökségéhez, biztosítani kell azt is, hogy az egyik tagállamban digitalizált és nyilvánosan hozzáférhetővé tett árva művek a többi tagállamban is elérhetők legyenek. Indokolt, hogy azok a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárak, oktatási létesítmények, múzeumok, archívumok, mozgóképörökség-védelmi intézmények és közszolgálati műsorszolgáltatók, amelyek közérdekű feladataik ellátása céljából árva művet használnak fel, az árva művet nyilvánosságra hozhassák más tagállamokban.
- (20) Indokolt, hogy ez az irányelv ne érintse a jogkezelésre, például a kiterjesztett közös jogkezelés körébe tartozó felhasználási engedélyekre vonatkozó tagállami rendelkezéseket.
- (21) Indokolt, hogy a tagállamok olyan célokra is engedélyezhessék az árva művek felhasználását, amelyek túlmennek az ezen irányelv hatálya alá tartozó szervezetek közérdekű feladatain. Ilyen esetben a jogtulajdonosok jogainak és jogos érdekeinek védelmet kell élvezniük.
- (22) Ha egy tagállam – az ebben az irányelvben rögzített feltételekkel – engedélyezi, hogy a nyilvánosság számára hozzáférhető könyvtárak, oktatási létesítmények, múzeumok, archívumok, mozgóképörökség-védelmi intézmények vagy közszolgálati műsorszolgáltatók a közérdekű feladataikon túlmenően használjanak fel árva műveket, akkor a jogaikat érvényesíteni kívánó jogtulajdonosokat díjazásban kell részesíteni. E díjazást a mű jellege és a szóban forgó felhasználás figyelembevételével kell megállapítani. A tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy az árva művek felhasználásából származó, díjazás céljára összegyűjtött, de az ezen irányelvvel összhangban rögzített határidőn belül nem igényelt bevételt azon szerzői jogi információforrások finanszírozására kell fordítani, amelyek kevés kiadással járó, automatizált eszközökkel segítik elő a gondos jogtulajdonos-keresést a műalkotások azon kategóriái esetében, amelyek ténylegesen vagy potenciálisan ezen irányelv hatálya alá tartoznak.
- (23) Mivel a tervezett intézkedések célkitűzését, vagyis az árva művek felhasználására tekintetében biztosítandó jogbiztonságot a tagállamok nem tudják megfelelően megvalósítani, és ezért az – az árva művek jogbiztonságára irányadó szabályok egységessége folytán – uniós szinten jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket fogadhat el, összhangban az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikke szerinti szubszidiaritás elvével. Az említett cikkben foglalt arányossági elvvel összhangban az irányelv nem lépi túl a szóban forgó célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket.

ELFOGADTÁK EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk
Tárgy és hatály

- (1) Ez az irányelv az árva művek felhasználásának egyes módjaira vonatkozik a nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak, oktatási létesítmények, illetve múzeumok, valamint a archívumok, a mozgóképörökség-védelmi intézmények és a közszolgálati műsorszolgáltatók általi felhasználás esetén.

- (2) Ez az irányelv azokra a művekre vonatkozik, amelyeket valamelyik tagállamban adtak ki vagy sugároztak először, továbbá amelyek:
1. könyv, folyóirat, hírlap vagy egyéb írásmű formájában kiadott művek, és nyilvánosan hozzáférhető könyvtárak, oktatási intézmények, múzeumok vagy archívumok gyűjteményében találhatók, vagy
 2. mozgóképörökség-védelmi intézmények gyűjteményében őrzött filmművészeti vagy audiovizuális alkotások, vagy
 3. közszolgálati műsorszolgáltatók által 2002. december 31. előtt előállított és azok állományában őrzött filmművészeti, hangzó vagy audiovizuális művek.

2. cikk *Árva művek*

- (1) Egy mű akkor tekintendő árva műnek, ha a mű jogtulajdonosa ismeretlen, vagy ha ismert ugyan, de holléte a 3. cikk szerinti gondos jogtulajdonos-keresés lefolytatása és nyilvántartásba vétele nyomán nem határozható meg.
- (2) Ha egy műnek több jogtulajdonosa van, és azok egyikének kiléte és holléte megállapítható, a szóban forgó mű nem tekintendő árva műnek.

3. cikk *Gondos jogtulajdonos-keresés*

- (1) Annak megállapítása céljából, hogy egy műalkotás árva műnek minősül-e, az 1. cikk (1) bekezdése szerinti szervezetek gondoskodnak arról, hogy minden ilyen mű esetében gondos jogtulajdonos-keresésre kerüljön sor az adott műalkotás-kategóriára vonatkozó, megfelelő forrásokba való betekintés révén.
- (2) Az egyes műalkotás-kategóriák esetében megfelelőnek minősülő forrásokat – a jogtulajdonosokkal és a felhasználókkal egyeztetve – az egyes tagállamok határozzák meg, és azok magukban foglalják a mellékletben felsorolt forrásokat.
- (3) A gondos jogtulajdonos-keresést csak az első kiadás, illetve sugárzás szerinti tagállamban kötelező lefolytatni.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy a területükön végrehajtott gondos jogtulajdonos-keresések eredményei rögzítésre kerüljenek egy nyilvánosan hozzáférhető adatbázisban.

4. cikk *Az árva művek jogi helyzetének kölcsönös elismerése*

A 2. cikk alapján valamelyik tagállamban árva műnek tekintett mű valamennyi tagállamban árva műnek tekintendő.

5. cikk
Árvamű-állapot megszüntetése

A tagállamok biztosítják, hogy az árvának tekintett mű jogtulajdonosa bármikor megszüntethesse annak árvamű-állapotát.

6. cikk
Árva művek megengedett felhasználási módjai

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy az 1. cikk (1) bekezdésében említett szervezetek az alábbi módokon használhassanak fel árva műveket:
 - a) az árva műnek a 2001/29/EK irányelv 3. cikke szerinti hozzáférhetővé tétele;
 - b) a 2001/29/EK irányelv 2. cikke szerinti, digitalizálás, hozzáférhetővé tétel, indexelés, katalogizálás, megőrzés vagy restaurálás céljából történő többszörözés.
- (2) Mindazonáltal, hacsak a 7. cikk ettől eltérően nem rendelkezik, az 1. cikk (1) bekezdésében említett szervezetek nem használhatnak fel árva műveket a – különösen a gyűjteményeikben található művek megőrzésére, restaurálására, valamint művelődési és oktatási célú hozzáférhetővé tételére kiterjedő – közérdekű feladataiktól eltérő célokra.
- (3) Ez az irányelv nem érinti az e szervezetek által közérdekű feladataik teljesítése keretében gyakorolható szerződéskötési szabadságot.
- (4) A tagállamok biztosítják, hogy az 1. cikk (1) bekezdésében említett szervezetek az árva műveknek az (1) bekezdés szerinti felhasználása során nyilvántartják az általuk végzett gondos jogtulajdonos-kereséseket, és nyilvánosan hozzáférhető felhasználási nyilvántartást vezetnek.

7. cikk
Árva művek felhasználásának engedélyezése

- (1) A tagállamok az 1. cikk (1) bekezdése szerinti szervezetek számára engedélyezhetik árva műveknek a 6. cikk (2) bekezdésében foglaltaktól eltérő célú felhasználását, feltéve, hogy:
 1. az 1. cikk (1) bekezdése szerinti szervezetek nyilvántartást vezetnek gondos jogtulajdonos-kereséseikről;
 2. a szervezetek nyilvánosan hozzáférhető nyilvántartást vezetnek az árva művek általuk történő felhasználásáról;
 3. ha az árva műnek van ismert jogtulajdonosa, de annak holléte nem állapítható meg, akkor a mű minden egyes felhasználásakor feltüntetésre kerül a jogtulajdonos;

4. azok a jogtulajdonosok, amelyek az 5. cikk alapján megszüntették a műalkotás árvamű-állapotát, díjazásban részesülnek a műnek az 1. cikk (1) bekezdése szerinti szervezetek általi felhasználása után;
 5. a jogtulajdonosok a tagállamok által rögzített, az igénylés alapjául szolgáló aktus keltétől számított öt évnél nem rövidebb határidőn belül igényelhetik díjazásukat a 4. pont alapján.
- (2) A tagállamok határozzák meg az (1) bekezdés szerinti engedélyezés módját, és maguk döntenek azon bevételek felhasználásáról, amelyeket az (1) bekezdés 5. pontja alapján rögzített határidő elteltével senki nem igényelt.

8. cikk

Egyéb jogi rendelkezések további alkalmazása

Ez az irányelv nem érinti a különösen a szabadalmi jogokra, a védjegyekre, a formatervezési és használati mintákra, a félvezető termékek topográfiájára, a tipográfiai jelekre, a feltételes hozzáférésre, a műsorközvetítő szolgáltatások kábelrendszereihez való hozzáférésre, a nemzeti kincsek védelmére, a törvényi letétbe helyezési követelményekre, a versenykorlátozó magatartással és a tisztességtelen versennyel kapcsolatos szabályokra, az üzleti titokra, a biztonságra, a titok- és az adatvédelemre és a magánélet védelmére, a közérdekű dokumentumokhoz való hozzáférésre, valamint a szerződési jogra vonatkozó rendelkezéseket.

9. cikk

Időbeli alkalmazás

- (1) Ez az irányelv valamennyi olyan, az 1. cikkben említett mű vonatkozásában alkalmazandó, amely *[az átültetés napja]*-án/-én a tagállam szerzői jogi szabályozása alapján védelemben részesül.
- (2) Ez az irányelv nem érinti a *[az átültetés napja]* előtt létrejött jogi aktusokat és szerzett jogokat.

10. cikk

Átültetés a nemzeti jogba

- (1) A tagállamok hatályba léptetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb [...]ig megfeleljenek. E rendelkezések szövegét, valamint az e rendelkezések és az irányelv közötti megfelelést bemutató táblázatot haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

- (2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

11. cikk
Felülvizsgálati záradék

A Bizottság folyamatosan nyomon követi a szerzői jogi információforrások alakulását, és legkésőbb az ezen irányelv hatálybalépésétől számított egy éven belül, majd egyéves időközönként jelentést nyújt be annak lehetőségéről, hogy az irányelv hatályát kiterjesszék olyan műalkotásokra és egyéb, védelem alatt álló teljesítményekre, amelyekre az jelenleg nem terjed ki, különösen a hangfelvételekre, a különálló fényképekre és az egyéb képekre.

A Bizottság legkésőbb [egy évvel az átültetés után]-án/-én jelentést terjeszt az Európai Parlament, a Tanács és a Gazdasági és Szociális Bizottság elé ezen irányelv alkalmazásáról, figyelemmel a digitális könyvtárak területén bekövetkezett fejleményekre.

Amennyiben – különösen a belső piac működésének biztosítása érdekében – szükséges, a Bizottság ezen irányelv módosítására irányuló javaslatokat terjeszt elő.

12. cikk
Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő napon lép hatályba.

13. cikk

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, ...-án/-én

az Európai Parlament részéről
az elnök

a Tanács részéről
az elnök

MELLÉKLET

A 3. cikk (2) bekezdésében említett források a következők:

1. Kiadott könyvek esetében:
 - a) a kötelespéldány-szolgáltatás;
 - b) a meglévő adatbázisok és nyilvántartások, köztük az ARROW (*Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works*), a WATCH (*Writers, Artists and their Copyright Holders*) és az ISBN (*International Standard Book Number*);
 - c) az érintett közös jogkezelő szervezetek – különösen a többszörözési jogokat kezelő szervezetek – adatbázisai.
2. Folyóiratok és időszaki kiadványok esetében:
 - a) az időszaki kiadványok ISSN azonosító száma (*International Standard Serial Number*);
 - b) könyvtári állományok és gyűjtemények indexei és katalógusai.
3. Hírlapok esetében:
 - a) az adott ország kiadóinak szövetsége, valamint a szerzők és az újságírók szövetségei;
 - b) a kötelespéldány-szolgáltatás;
 - c) az érintett közös jogkezelő szervezetek adatbázisai, beleértve a többszörözési jogokat kezelő szervezetekéit is.
4. Képi alkotások esetében, beleértve a képzőművészeti és a fotóművészeti alkotásokat, az illusztrációkat, a tervezőművészeti és az építészeti alkotásokat, valamint ezek vázlatait és az egyéb, könyvekben, folyóiratokban és hírlapokban megjelent műveket is:
 - a) az 1., a 2. és a 3. pontban említett források;
 - b) az érintett közös jogkezelő szervezetek – különösen a képi művészeti alkotásokkal foglalkozó szervezetek – adatbázisai, beleértve a többszörözési jogokat kezelő szervezetekéit is;
 - c) adott esetben a képügynökségek adatbázisai.
5. A mozgóképörökség-védelmi intézmények és a közszolgálati műsorszolgáltatók gyűjteményeiben lévő audiovizuális műalkotások esetében:
 - a) a kötelespéldány-szolgáltatás;
 - b) a mozgóképörökség-védelmi intézmények és a nemzeti könyvtárak adatbázisai;

- c) A megfelelő szabványokat és azonosítókat – például az audiovizuális művek ISAN azonosító számát – alkalmazó adatbázisok;
- d) az érintett közös jogkezelő szervezetek – különösen a szerzőkkel, az előadóművészekkel, valamint a hangfelvételek és audiovizuális művek előállítóival foglalkozó szervezetek – adatbázisai.